

Kulturutskottets betänkande nr 1 om regeringens proposition med förslag till lag om Finlands Akademi

Riksdagen remitterade den 11 februari 1994 regeringens ovan nämnda proposition nr 320/1993 rd till kulturutskottet för beredning.

Utskottet har hört överdirektören Markku Linna vid undervisningsministeriet, ordföranden för centralkommissionen för vetenskap, professor Antti Tanskanen vid Finlands Akademi, ordföranden, professor Reijo Vihko vid högskolerådet, kanslern Olavi Granö som representant för Finska Vetenskapsakademien, verkställande direktören Eino Tunkelo vid Akademien för Tekniska Vetenskaper samt akademikern Nils Erik Enkvist och professorn Carl-Gustav Gahmberg vid Finska Vetenskaps-Societeten — Suomen Tiedeseura rf.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från docenten Per-Edvin Persson.

Regeringens proposition

Regeringen föreslår att lagen om den vetenskapliga forskningens organisering från 1969 skall ersättas med en ny lag om Finlands Akademi. Den föreslagna lagen stadgar om Finlands Akademi som centralorgan för vetenskapsförvaltningen, om akademins uppgifter och om grunderna för dess organisation. I en förordning som utfärdas med stöd av lagen kommer det att stadgas mer detaljerat om Finlands Akademi.

Lagen skall alltså stadga om tilldelande av titeln akademiker.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1995.

Utskottets ställningstaganden

Utskottet finner det viktigt att lagstiftningen om Finlands Akademi revideras. Finlands Akademi måste enligt utskottets åsikt bättre förmå leva upp till de föränderliga krav som ställs på dess huvuduppgift, nämligen att finansiera, följa upp

och samordna vetenskaplig forskning. Lagförslaget ger enligt utskottets uppfattning Finlands Akademi avsevärt bättre möjligheter att fullfölja sina uppgifter. Utskottet tillstyrker därför lagförslaget, men med följande anmärkningar.

Enligt propositionen kommer antalet vetenskapliga kommissioner att skäras ner till fyra, vilket gör att kommissionernas kompetensområden kan justeras flexibelt i takt med utvecklingen. Utskottet godkänner motiveringen i propositionen och tillstyrker en reducering av antalet kommissioner. Samtidigt framhåller utskottet dock att expertisen inom olika vetenskapsgrenar bör beaktas på bred bas i kommissionernas arbete.

Finland medverkar för närvarande i ett flertal stora internationella forskningsprojekt. Förberedelserna för projekten och själva deltagandet kräver grundliga planer och att anslag anvisas på lång sikt. Finlands Akademi bör noga överväga hur projekt av detta slag kan behandlas mest rationellt.

I ett utkast till förordning, som utskottet haft tillgång till, räknas i 5 § de sakkunniginstanser upp som skall höras innan kommissionerna tillsätts. I paragrafen sägs ingenting om vetenskapsakademierna. Eftersom vetenskapsakademierna står för vetenskaplig sakkunskap på hög nivå i vårt land bör de enligt utskottets mening tas med som en särskild grupp i förteckningen över de instanser som skall höras.

Hänvisande till ett flertal tidigare ställningstaganden från riksdagens sida framhåller utskottet även här att det är synnerligen viktigt att det avsätts tillräckligt stora finansiella resurser för vetenskap för att Finland skall kunna bedriva avancerad internationell forskning och främja vetenskaperna.

För att det vetenskapliga arbetet skall kunna främjas är det också av stor vikt att akademiker och forskarprofessorer inom Finlands Akademi har regelbundna kontakter med varandra och samarbetar intimt. Utskottet finner det vidare nödvändigt att Finlands Akademi vidtar åtgär-

der för att intensifiera samarbetet mellan akademikerna och forskarprofessorerna.

På grundval av det ovanstående föreslår kulturutskottet värdsamt

att lagförslaget skall godkännas utan ändringar.

Helsingfors den 15 mars 1994

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Jouppila, vice ordföranden Astala samt medlemmarna Aula, von Bell, Hacklin, Laakso,

M. Pietikäinen, Pykäläinen, Räty, Suhola, Tiuri, Toivonen, Tykkyläinen och Virrankoski.